

vedeti še po obrazu gospodinje, ki me pelje v sprednjo sobo (v zadnji je bilo polno Kočevarjev, ki so bili precéj glasni). Dobil sem tudi nekoliko večerje, po tej pa se spustim z gospodarjem in gospodinja v pogovor in spoznam, da sta oba še precéj izobražena. V kratkem smo bili znanci in se prav lepo menili o različnih stvaréh. V pogovoru sem tudi zvedel, da tisti živali, ki sem ju v hosti srečal in sta se mi zdela ovčja psa, sta bila volka, ki sta dan poprej krčmarju dva psa pojedla. „O vruga! v kakošni nevarnosti sem bil brez vsega orožja.“ — „Ne, ne — mi zavrne gospodar. „Volk poleti človeku nič ne stori, in še pozimi, kedar je lačen, ga lahko zapodite z ognjem.“ — Tedaj sta tudi ta dva jo brž v stran zavila, ko sem jaz slučajno viržinko prižgal in jo potem, ko me je jezila, ob tla vrgel, da so iskre pokazale?“ — „Gotovo; toda tudi brez tega bi vam ne bila nič storila, ker sta še mojih psov sita.“

Hvalil sem Bogá, da onih zveri nisem spoznal, ker še zdaj nisem imel tako dobrih misli o njih, kakor gostilničar, posebno gledé noči ne. Pojasnilo to me je pa tako razburilo, da nisem mogel še iti spat, ampak vsedel se in pisal poročila in pisma v Ljubljano, katera sem hotel v Žužemberku na pošto dati.

Davno je že vse spalo, ko tudi mene zaspanec premaga. Spal sem tako dobro, da se mi še o volkovih ni nič sanjalo. Zbudilo me je še le jutranjo solnce, ki je radovedno pogledalo v mojo izbo, kaj še v postelji delam. Vstanem tedaj in poravnávši račun, ki je bil tako majhen, da sem se po pravici čudil, napotim se navzdol proti Žužemberku. Pot je zopet vedno med leskovjem in nižjim grmovjem, samotna, živega nisem videl družega nič kakor v zraku nekoliko kanj, po grmovji pa sila veliko kosov, ki so obirali jagode kostaničevja.

(Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 29. okt. — Prve volitve za deželni zbor so opravljene. Kmečkih občin volilci so izvolili: v Gorici dr. Jos. Tonkli-a sè 67, prof. Fr. Povšeta z 69 glasovi. Glasovalcev je bilo 111; dr. Abram in Jož. Faganel (oba stara poslanca) sta imela 42 in 43 glasov. *) — V Sežani (kjer se je bil gosp. Doleneč danes zjutraj kandidaturi odpovedal), sta izvoljena dr. Abram in Franc Mohorčič; v Tominu Ant. Gorjup in Izid. Pagliaruzzi. Število volilcev v Sežani in Tominu mi ni znano. Dr. Abram ni kandidat društva „Sloge“. — Kar se tiče prihodnjih kandidatur, ni še nič prav gotovega. Dr. Jakopič noče sprejeti kandidature od „Sloge“. — Svoje menjenje o izidu volitev povem na zadnje. — Zdaj nekaj družega. Naše mestno starešinstvo je sklenilo dati ulicam nova imena. Gre tedaj prav za tisto, kar se je v Ljubljanskem mestnem zboru ni davno razpravljalo. Nasprotovanja ni v našem mestnem zastopu nikacega. Preimenovanje ulic nas bo stalo 900 gold. Pa kaj je to — če pomislimo, da izgine v našem mestu vsakošen sled slovenske njega starodavnosti! „Travnik“, „Studéneč“, „Pristava“ (Prestav) — vsega tega ne bo več. „Travnik“ bo „Piazza grande“, „Studeneč“ = „Acquedotto“ itd. Sploh vlada v novih imenih tista ideja, kakor pri Vas v Ljubljani: — ulice bodo nosile rodovinska imena imenitnih ali dobrotnih mož Goriških, na pr. „Formica“, „Conta-

valle“, „Vogel“, „Parcar“, „Alvarez“; pa tudi „Dante“ ne sme izostati — se ve da — kakor imamo že „via Petrarca“. Nekdanji „gèt“ (judovska ulica) se bo klicala „via Ascoli“ (Ascoli je imeniten orientalist in jezikoslovec sploh, rodom Goričan, jud, zdaj profesor v Milanu). Čudna kombinacija! Nekdaj židovsko hišo slavnega učenjaka Ascoli a je kupil in stanuje zdaj v njej danes za poslanca izvoljeni Slovenec dr. Tonkli (O Ironie des Schicksals!). Sploh stanuje v nekdanjem getu zdaj več kristjanov, ko judov. Imé „via Ascoli“ je tedaj nekak anakronizem. — Več o tem prihodnjič.

Iz Dolenskega 30. okt. — Meseca novembra imajo biti po Kranjskem dekanjske konferencije. Naj bi se te nekoliko tudi ozrle na stvar, ki boli srce vsacega narodnega duhovnika — na zadevo g. Klunovo. Glas ogromne večine narodne slovenske duhovščine je, da ima g. Klun njeno mnenje in sočutje na svoji strani. Vsi ti vemo, da ž njim trpi tudi slovenska stvar. Naj bi tedaj gospodje pri dekanjskih konferencah dali svojemu sočutju primeren izraz. Moj nasvèt je, da bi se to storilo v obliki peticije na prevzvišenega gosp. knezoškofa, da blagovoli zamotanje z gosp. Klunom vendar enkrat razrešiti tako, da bode konec trepečega stanja njegovega in vse slovenske duhovščine. Mislím, da viši naš duhovni pastir svojo duhovščino vendar toliko spoštuje, da ne bodo prezrl njene skupne izjave in želje.

Duhoven.

Iz Škofje Loke 27. okt. (Karol Klun.) Kakor v strupu okaljena puščica ranila mi je srce v „Slovenču“ št. 122. novica, da gosp. Klun že dvakrat od barona Ravbarja prezentovan, od škofijstva Ljubljanskega še zdaj ni vmesten, marveč da trpi od majnika brez vsake prave službe in torej brez gotovih dohodkov. Mili Bože! sem zdihnil, s čim si je pač on to zaslužil? Poznam ga dijaka — nikdar ni bil divjak. Poznam ga bogoslovca — bil je bogoslovec z umom in srcem. Poznam ga kaplana v Gorjah — bil je ljubljeni Karol Gorjanski. Poznam ga stolnega vikarja — čislan bil je pridigar; govori njegovi, večidel dogmatični, bili so vselej v krepki besedi; čislan spovednik — ni se pečal s sitnicami kakor nekateri preobilno; čislan v krogih gospôških in olikanih; priljubljen katehet po šolah mladini. V vsaki škofiji šteli bi si v čast in veselje, imeti takega duhovna — v Ljubljanski pa zdaj že šest mesecev ne smé na nobeno prižnico, ne v spovednico, ne k bolniku na smrtni postelji, ne v šolo, tudi v privatno ne, dokler so skoro vsi stolni in drugi mestni kaplanje tudi katehetje. Moj Bog! sem si mislil, s čim si je pač Klun to zaslužil?! Tukaj pri nas ga vse pozná — „gospod te hantovega Karelna“. Po šolah bil je z ranjnim izvrstnim Lotričem vedno prvák. Talentov ima pet. Uma je jasnega, srca blagega. V ničemurne pogovore se ne vtika. V resnobne, znanstvene, najrajši bogoslovne razprave pa rad sega, in navadno zmaga. V manj duhovitih družbah je skoraj dolgočasen. Strasti nima nobene. Komu kako prošnjo odreči, mu je nemogoče. In tak mož vseskozi dostojnega vedenja se muči tako zdaj že šest mesecev! Kaj neki je zagrešil? Odkar je počila vest o njegovi britki osodi, pazil sem in poslušal, kdaj bom čul grozno hudobijo, katero je učinil; sledil sem in zasledoval po časnikih liberalnih in konservativnih, pa doslej sem našel, kar je bilo najhujšega, le „fanatischer Geistlicher, Hetzkaplan, Streithahn“! Ker stvar njegova ni več tajna, ampak javna, naj se tudi javno pové, kaj se o njem hudega vé, da se bomo ljudje ravnali po tem. V tem oziru se nam vsem jako dopada, kar njegov stari ujec, prečastiti zlatomašnik Loški neki večkrat ponavlja: „Skaže naj se mi hudobija, katero je storil, in jaz ga bom popodil“! Tako je prav. Da!

*) Da so se glasovi cepili, je sad agitacije poslednjega dne. „Sloginim“ kandidatom zvesti so bili najbolj Brici in večina okoličanov; Ipavci in Kanaleci so glasovali za Abrama in Faganela, mnogi tudi za enega teh dveh in za enega „Sloginim“ kandidatov.

skazuje naj se, skazuje, in mir bo besedi in mir škofiji, ki ljubega miru tolikanj potrebuje. Bog!

Iz Idrije 21. okt. —kl— „Novice“ so ob svojem času omenile, da ima naše mesto zgubiti mnogozaslužnega in nam zato zelo priljubljenega c. kr. rudniškega zdravnika gosp. dr. Jenko-ta, zakaj? — to ne spada v namen teh vrstic, ki Vam jih s tem pismom izročujemo, ki ima svetu le pokazati, da ni kaka vešava demonstracija, ampak iskrena hvaležnost, katera se izrazuje v adresi, ki smo jo danes poklonili gospod dr. Jenko-tu s 1009 podpisi. Tako-le se je glasila adresa:

„Blagorodni gospod doktor! Tužnim srcem, a dobro spoznajoč, kaj ste nam Vi, preblagi gospod doktor! — izrazujemo Vam zagotovila najtoplejšega spoštovanja, neusahljive zvestobe, neizmerne zaupanja, nepozabljive hvaležnosti. Za časa najgrozovitnejših, najnevarnejših, najljutejših bolezni, za časa neukrotljivih, med nami neusmiljeno razsajajočih epidemij bili ste Vi neprenehoma in neustrašeno v boju proti grozovitim sovražnikom našega življenja in zdravja. V kratkem času Vašega požrtvovalnega, uspešnega, nesebičnega službovanja v Idriji pridobili ste si s Svojo visoko umetnostjo in znanostjo, s Svojim ljudomilim, prijaznim obnašanjem, s Svojim pogumnim postopanjem in neustrašljivim zagovarjanjem naših preziranih pravic — simpatije vsega mesta, cele obširne okolice, simpatije, s kakoršnimi se ne more ponašati nihče Vaših souradnikov. Zatoraj povzdiguje zatirana Idrija k Vam vročo prošnjo: Ostanite med nami Vi rešitelj, dobrotnik, edini naš prijatelj, ostanite in vodite nas na pot, katera nam pristuje, kot ljudem.

V Idriji 1. oktobra 1876.

Idrijsko prebivalstvo.“

(Sledi 1009 podpisov Idrijskih prebivalcev.)

Iz Idrije 26. okt. — Blagovolite drage „Novice“ priobčiti sledečo zahvalo:

Ginjenim srcem se zahvaljujem čestitemu Idrijskemu prebivalstvu za dokaz ljubezni in zaupanja, katerega sem po deputaciji v krasni adresi 21. dne t. m. sprejel. Zagotavljam cenjene prebivalce Idrije, da s tem mi je zadosteno za vse krivice, katere so se mi zgodile, in da me ni volja, na nikak način zapustiti mile mi Idrije.

Dr. Jenko,
c. k. rudniški fizik.

Iz Ljubljane. Iz Dubrovnika (Ragusa) smo prejeli v ličnem tisku sledečo čestitko našemu novemu gosp. divizionarju baronu Jovanoviću, ki jo radi stavimo na čelo današnjemu listu. Tako se glasi:

Prigodom odlaska iz Dubravnik u Ljubljanu
generala Stjepana barona Jovanovića

dne 24. oktobra 1876.

Dubrovačko radničko društvo.

Munjevita žica šine,	Radnici se hrlo družo
Prišapta Ti brzjav,	Dubrovački jatu tom,
Ideš: uza već se skine,	Na rastanku jedno tuže
Zviždi para, kreće plav.	I dušom Te prate svom.

Dubrovčani suzniem okom	Jer si mio, blag i skladan,
Vrve brodu gle! na krov,	Krotak, snižen, skvrne čist,
Pučinom Ti da širokom	A podiru uzdah jadan
Srcem reku: „sretan plov!“	Jer si naše gore list.

Zato kletvom lagju kunu	Eto brod se uku krije,
Da Ti obezbiedi put,	U daleko more već,
A pučinu jazâ punu	A srdacâ mnoštvo bije
Da Ti mirni prostre skut.	Željnieh s Tobom tekom teč.

Ajde kad Te udes ciepa
I od nas Te drpi baš,
Utjeha nas kriepi liepa
Što Te bratac prima naš!

— (V deželni šolski svet Kranjski) za prihodnjo šestletno dôbo so imenovani častni kanonik dr. Klofutar, kanonik pl. Premierstein, dr. Mrhal, ravnatelj c. k. realke in pa A. Praprotnik, ravnatelj prve mestne ljudske šole. — Prva dva sta bila po §. 35. postave o šolskem nadzorstvu od 25. svečana 1870. leta c. k. ministerstvu nauka nasvetovana od knezoškofijstva, tretjega si je izbralo ministerstvo proti nasvetu deželnega odbora samo, četrtega pa po nasvetu odbora. Ker je čitateljem našim, ki se brigajo za šolske zadetve, gotovo še v spominu vihar na razprava v deželnem zboru leta 1872., ko je ministerstvo nauka ravno tako ravnalo, kakor zdaj, zato — z ozirom na posebno skrb, katero sl. policija obrača dandanes na slovenske časnike — navedemo le iz stenog. poročila 11. okt. 1872. to, da je dež. odbor ministrovo postopanje postavil in ustavi nasprotno imenoval, deželni zbor pa v seji 7. decembra 1872. obžalovaje protestoval. Ustavoverni minister se pa za to ne briga.

— (Iz seje deželnega odbora 28. oktobra) Deželni odbor je sklenil, da se mladenči pred vstopom v deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu podvržejo izpraševanju iz učnih predmetov ljudskih šol, ter da bode mladenče iz Gorenškega in Dolenskega izpraševal v Ljubljani deželni odbornik dr. Bleiweis, mladenče iz Notranjskega pa šolski vodja na Slapu. — Poročilo deželnega inženirja Vičla, ki mu je deželni odbor vsled dopisa deželne vlade o izreku izvedencev pri ministerstvu kmetijstva o dr. Raf. Vicentini-evi knjižici zaradi osušenja Cerkniskega jezera in zaradi sredstev zoper povodenj v Loški in Planinski dolini in zaradi uravnanja Unca — naročil, da z g. Peruci-em pregleda in preišče požiravnike v Planinski dolini, v katere se odteka Unec, se izroči deželni vladi v pretres in odgovor: ali pritrdi stavljenim nasvetom, kako naj bi se iztrebili vodni požiravniki v Planinski dolini in odstranile zapreke hitremu odtoku Unca, ki je posebno v zadnjih letih toliko škode delal. — Tudi poročilo inženirja Vičla, da so Planinci in drugi stanovniki Planinske doline pričeli jako marljivo trebiti požiravnike in podzemeljske votline, se objavi deželni vladi s prošnjo za denarno podporo, ki jo je ministerstvo kmetijstva v to že določilo s 1000 gold. — Sklenilo se je obrniti se na deželno vlado, da okrajno glavarstvo v Logatcu v podlogo za razdelitev iz deželnega zaklada obljubljene podpore pošlje izkaz pogorelcev in prevdarek požarnih škod v spodnjem Logatcu.

— (Tridnevne preskušnje na tukajšnji podkoviški in živinozdravniški šoli) so bile 25. oktobra končane. Najbolje skušnje so naredili: Gorič Martin iz Polzela na Štajarskem, Ojstrič Franc iz Št. Jurja na Štajarskem, Tomšič Emanvel iz Trebna, Šilinger Janez iz Kamnika in pa Šlanc Marko iz Metlike. Preskušnje je zraven nekaterih gosp. odbornikov družbe kmetijske tudi gospod deželni glavar vitez Kaltenegger s svojo pričujočnostjo počastil. Vsi pričujoči so zadovoljnost svojo izrekli nad izvrstnim napredkom učencev, kateri so pri izpraševanju kazali, da so popolnoma izurjeni kovači in podučeni živinozdravniški pomočniki in mesogledi. Pri preskušnji je bilo videti lepo zbirko mnogo-vrstnih, posebno novih sort podkev, katere je za napredek umnega podkovstva in živinozdravskega znanstva neutrudljivi učenik podkovstva g. Skalè naredil za šolsko zbirko, kateri sl. ministerstvo kmetijstva zadnji dve leti tudi blagovoljno podporo naklanja. Letošnje

leto je bilo 26. leto, kar na korist Kranjski deželi in sosednim deželam obstoji podkovska in živinozdravska šola. —

— (*Prepoved prehitre vožnje po mestu*) je magistrat gledé na pogostne nesreče iznova oklical, in res je to potrebno, ker ne toliko fjakarji, kakor mala in velika gospôda s svojimi kočijami po ulicah kot nora dirja, mislé, da bode kaj zamudila, če bi bolj zložno vozila. Naj bi se pa prestop te prepovedi tudi ostro kaznoval in prestopniki, če tudi so veliki gospodje, od magistrata očitno na znanje dajali.

— (*Pozor!*) 6. dne novembra bode 200 let, kar je prečast. gospod Knafel ustanovil mnogo zdatnih štípendij za Kranjce na Dunajskem vseučilišču; ustanovno pismo namreč se glasi od 6. novembra 1676. l. Pričakovati je, da oni gospodje, ki so vživali ali zdaj vživajo dobroto teh štípendij, se bodo ta dan hvaležno spominjali blagodušnega ustanovnika.

— (*V svetovni razstavi*) v Filadelfiji sta bila poslavljeni Idrija za razstavljeni cinober, Franc Steinmetz v Petrovem brdu pa za razstavljene parkete.

— Ravno pred tiskom današnjega lista nam je došla žalostna vest, da je izvrstni narodnjak g. Josip Iskra v Jelšanah 29. dne t. m. umrl. Prihodnje „Novice“ prinesó celo poročilo.

— Ravno kar nam je došla vest, da pri volitvi poslancev v Koperskem okraji v Istri je zmagala konservativna stranka, izvoljena sta lekár dr. Lion in pa dekan Fabris. Slava! O volilni borbi več prihodnjič.

— (*V 3 gledaliških igrah v dvorani čitalnični*) je gospá Odijeva, učiteljica v šoli dramatičnega društva, v nedeljo predstavila 4 svojih učenk. Vspeh je bil zadovoljin, učiteljici in učenkam na hvalo, posebno gospodičini Negrini-jevi, ki ima lep talent za šalo-igre, in pa gospodičini Berlogarjevi za sentimentalne role. Če bodo gospodičine marljivo in veliko se učile — kajti od talenta do umetnice je še dolga pot — bode Talija slovenska jim rada vila venec zaslug.

— Dramatično društvo prične svoje predstave v deželnem gledališču danes z igro: „Mlinar in njegova hči“.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Našim bralcem je iz zadnjih „Novic“ znano, da je 115 Turških prijateljev v zbornici poslancev interpelacijo stavilo do ministerstva o Turških zadevah. „Tagblatt“ nekako ponosno poroča, da med temi Turškimi prijatelji se nahajata tudi dr. Schaffer in vitez Langer. „Pest. Lloyd“ pa, ki je magjaron prve vrste, je ta interpelacija „beispiellos matt und farblos“ (šmencano kilavo). No, to je zahvala gospodoma Schafferju in Langerju, da ju Magjari imenujejo „beispiellos matte und farblose“ Türkenfreunde. — „Tagblatt“ je prinesel očitno laž, da so Koroški in Kranjski Slovenci poslali Rusiji adresu z velikim številom podpisov, ki je prav veleizdajskega zadržaja. Kje je „Tagblatt“ to hudobno laž dobil, za to tu ne gre, čudno se nam le zdi, kako da sme vkljub tiskovnih postav po krivim narode dolžiti veleizdajstva.

Kmetovalcem okolice Dolske

naznanja podpisani odbor, da s pritrjenjem sl. ministerstva kmetijstva bode gosp. Fr. Povšè, profesor na deželni kmetijski šoli v Gorici,

prihodnjo nedeljo, to je, 5. novembra popoldne v Dolu razkladal nekatere za kmetijstvo Posavsko posebno potrebne nauke.

Naj bi se mladi in stareji gospodarji prav obilo udeležili tega brezplačnega poduka.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske
v Ljubljani 30. oktobra 1876.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Seja zbornice poslancev v soboto bila je jako važna v dvojnem oziru. Prišel je namreč v obravnavo dopis 31 Českih narodnih zastopnikov, ki so bili v državni zbor voljeni, pa ne pridejo v zbor iz vzrokov že večkrat povedanih, ker od tega zbora ne pričakujejo niti za Česko pravice, niti za Avstrijo koristi. Predsednik zbornice dr. Rechbauer z navadnimi frazami izreče potrebo novih volitev. Dr. Pražak predlaga, naj se dopis Čehov izroči odseku 9 udov v poročilo; al predlog ta je bil zavržen z veliko večino; za-nj so glasovali le poslanci državnopravne stranke in pa Poljaci. — Potem pa se vzdigne ministerstva predsednik knez Auersperg in odgovarja na interpelacijo o Turških zadevah stavljen od 115 ustavovernih poslancev, in pa na interpelacijo stavljen od slovanskih zastopnikov. Jedro obojnega odgovora je bilo to, da politika monarhije gre pred vsem na to, da se mir ohrani, al to prizadevanje sme le tako daleč segati, da varnost in interesi monarhije nikakoršne škode ne trpijo; od tega cilja ne bodo ministra vnanjih oprav niti odvrnile manifestacije za pričetek vojske, niti nikakoršne druge izjave, ki bi utegnile na škodo biti moči in veljavi monarhije. Zato se politika monarhije ne more ozirati na nobeno narodnost. Kakor dozda se bode politika vlade tudi vprihodnje strogo držala dvojnega cilja: ohraniti mir in zboljšati stan kristijanov na Turškem. — Med ministrovim govorom je na strani liberalcev nastajal hud nemir, čulo se je psikanje, da! celó besede: „to je nesramno“, „to je žuganje“! Predsednik zbornice zaključí po tem zborovanje, ki se zaradi velike izburjenosti ni moglo nadaljevati. — Kakor časniki poročajo, so imeli vsi ministri po seji mnogo pôsla, da so potolažili srdite liberalce, češ, da se knezu Auerspergu govorečemu o „nikakoršnih družih izjavah“ še sanjalo ni o „izjavah državnega zbora“, ampak da je le mislil na demonstracije, ki se pripravljajo v Pragi, Ljubljani in družih slovanskih mestih, in da so tedaj one besede veljale le slovanskim demonstrantom. — Kako da so Slovani postali zdaj mahoma demonstranti, ne pa Magjari v Peštu in Dunajski ustavoverski časniki — to pač je prikazen, katere smo Slovani Avstrijski že vajeni! — Bila bi nam tu prilika ostro besedo reči, al kaj! — ker vživamo tako tiskovno svobodo, katero je opisal zadnje dni v državnem zboru dr. Knöy tako-le: „Die Pressfreiheit ist bei uns nichts anderes als Confiscationsfreiheit, in der es der Polizei und der Staatsanwaltschaft freisteht, das, was der Regierung misslieb ist, zu confisciren und durch das objective Verfahren ist dafür gesorgt, dass jede Confiscation auch ihre Bestätigung findet.“ Pa vsaj je bode tudi enkrat konec.

Iz Turškega bojišča. — Glas, da so Turki vzeli Srbom Djunis, ni resničen. Bile so pač krvave bitve, a Turki niso mogli nič kaj prodreti. Zdaj je menda sklenjeno že premirje za 6 tednov na vsem bojišču.

Ravno kar nam doide manifest akademičke mladeži Hrvatske v Zagrebu, ki v hrvatskem, italijanskem in nemškem jeziku sklepa z navdušenim klicem: „Živila svoboda! Živio narod Bulgarski! Živila Bosna i Hercegovina u jedinstvenoj i nezavisnoj kraljevini Hrvatski! Živio Franjo Josip I. kralj svih Hrvata!“